

възраст, а напечатано е въ „Дума“ прѣзъ 1871 год.; послѣдното — „Хаджи-Димитръ“ — е създадено прѣзъ 1870—1871 год. въ Браила, а печатано прѣзъ 1874 год. въ Букурещъ, когато е билъ на 25 годишна възраст. Другитѣ му стихотворения датиратъ между 1866 и 1874 години. б) Сравнете най-първото му по дата поетическо произведение (Чавдаръ-войвода) съ най-послѣдното по дата стихотворение (одата *Хаджи-Димитръ*) и вие не ще намѣрите почти никаква разлика въ пластичността, енергичността и музикалността на стихотворната му рѣчь. в) Слѣдъ пълния анализъ и щателното сравнение на всичкитѣ му стихотворения, вие сте наклонни да вѣрвате, че всички тѣзи стихотворения поета е написалъ наведнажъ, съ единъ размахъ, подъ влиянието на единъ и сѣщи психически моторъ — вие сте наклонни да вѣрвате, че поета, въ продължение на 8 годишенъ периодъ, не е измѣнилъ нито *тона* отъ поетическото си настроене — съ каквато енергия е захваналъ, съ такава е и свършилъ. г) Отъ творческитѣ произведения на великитѣ Европейски поети ясно се вижда постепенното развитие на творческата имъ фантазия; вижда се: началото, срѣдата и края на тѣхното поетическо развитие; вижда се, какъ наченали слабо, какъ постепенно се усилвали, какъ достигнали до високата точка на развитието си, послѣ, какъ постепенно отпада творческия имъ духъ, и най-сетнѣ, какъ свършватъ тѣй слабо, както сж и захванали слабо. Да се прави такова наблюдение върху поетическото развитие на Ботева е невъзможно. Въ никое отъ неговитѣ стихотворения не проглежда, било начало, било срѣда, било край, или унадкъ на неговото творческо развитие; всичкитѣ сж еднакви по пластичността си и музикалността си. Ето защо ние наричаме Ботева *безконеченъ*. Съ термина *безконеченъ* ние не искаме да кажемъ, че идеитѣ, които Ботевъ е облъкълъ въ вещественна форма, и чувствата, които е изказалъ въ енергична рѣчь, принадлежатъ на безконечността — че творческитѣ му произведения, по мисли и чувства, сж недосегаеми (тѣ сж недосегаеми по формата на изражението) и неисчерпаеми, слѣдователно безконечни: не, това ние не искаме да кажемъ, а казваме, че тѣ непоказватъ началото, срѣдата и края на творческото му развитие, както това показватъ творенията на други наши и чужди поети. Достатъчно е, мисля, отъ наша страна горнето обяснение за термина *безконеченъ*.

Биографа на Ботева не щѣше да направи злъ, ако слѣдъ като расказа за живота на поета, като редакторъ на „Дума“, и слѣдъ като приведе цитатитѣ, да бѣше се спрѣлъ повече върху неговитѣ поетически творения, и по този начинъ да бѣ му нарисувалъ поетическия образъ. Защо биографа не се е възползувалъ отъ случая? Защо е далъ повече ухо на Тулешковитѣ раскази, които хвърлятъ мръсота върху поетическото лице на първия български поетъ, а малко е напръгналъ критическия си психо-моторъ?

Въ VI-и отдѣлъ биографа расказва за нѣкой си *Флореско*, който се въртѣлъ около Ботева въ редакцията на „Дума“ — въртѣлъ се и проповѣдвалъ по брачскитѣ улици и мръсени механи